

CĒSU NOVADA PAŠVALDĪBA
CĒSU PILSĒTAS 3. PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS
IESTĀDE

Reģ. Nr. 4401901630

Juridiskā adrese: Raunas iela 4, Cēsis, Cēsu novads, LV - 4101

Faktiskā adrese: Noras iela 15, Cēsis, Cēsu novads, LV - 4101

Tāl. 64121361, epasts: 3pii@cesis.edu.lv; www.cesu3bernudarzs.lv

Cēsu pilsētas 3.pirmsskolas izglītības iestādes

Bērnu tiesību aizsardzības rīcības

Protokols

bērnu tiesību pārkāpumu atpazīšanai un risku novēršanai

Rīcības mērķis: Atpazīt un novērst jebkādu vardarbību pret bērnu, radot drošu un atbilstošu vidi bērnam, veicināt iestādes darbinieku un vecāku savstarpēju sapratni un sadarbību.

Rīcības protokols nosaka, kā tiek konstatētas vardarbības pazīmes un rīcības shēmu to risināšanai:

- starp bērnu un bērnu;
- starp bērnu un darbinieku;
- starp bērnu un vecāku.

Vardarbība šī protokola izpratnē ir visu veidu fizisks vai emocionāls kaitējums, kas var radīt apdraudējumu bērna attīstībai, veselībai, dzīvībai.

Prioritātes un preventīvie pasākumi:

- vienota bērnu tiesību aizsardzības principu ievērošana;
- pozitīvas disciplinēšanas un audzināšanas metožu izmantošana;
- Džimbas 9 soļu programmas īstenošana;
- bērnu novērojuma un riska izvērtējuma metodikas izmantošana (e-vidē);
- darbinieku un vecāku izglītošana Bērnu tiesību aizsardzības (turpmāk tekstā – BTA) jomā.

BTA komanda:

Vārds, uzvārds

ieņemamais amats

Liene Cekula

Izglītības iestādes vadītāja

Olita Āre

izglītības metodiķis

Māra Ašmane

mūzikas skolotāja

Sanita Putniņa

pirmsskolas skolotāja

Daiga Ozoliņa

skolotāja palīgs

Saimona Sprenīte-Stabiņa

sociālais pedagogs

BTA protokola vispārīgie noteikumi.

1. Pieņemt jebkuru bērnu un nevērtēt bērnus pēc vecuma, dzimuma, reliģiskās un etniskās piederības, attīstības īpatnībām.
2. Sadarbībā ar bērnu veicināt labvēlīgu, pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanu.
3. Darbā ar bērniem izmantot pozitīvas disciplinēšanas metodes.

Rīcības shēma

5 soļi vardarbības/aizdomās par iespējamo vardarbību pret bērnu gadījumos

1.solis	Pamanīt, atpazīt, sadzirdēt, saskatīt, runāt
2.solis	Reagēt, novērst
3.solis	Risināt iestādē
4.solis	Speciālistu iesaiste
5.solis	Institūciju iesaiste

RĪCĪBAS SHĒMA

konflikts: Bērns-bērns

katrs nākamais solis stājas spēkā, ja iepriekšējais nav devis rezultātus

1.SOLIS	2.SOLIS	3.SOLIS	4.SOLIS	5.SOLIS
Konflikta konstatētājs pārtrauc konfliktu, pārrunā, analizē ar bērniem.	Konflikta konstatētājs informē grupas komandu par vardarbības/aizdomas par vardarbību faktu; Grupas skolotājas vērtē vardarbības sekas un fiksē Eliis žurnālā; Grupas skolotājas veic pedagoģiskos vērojumus un pierakstus; Grupas komanda novēro konflikta izraisītāju.	Grupas skolotājas informē un veic pārrunas ar vecākiem.	Grupas skolotājas rakstiski vai mutiski informē iestādes vadītāju; Iestādes vadītāja sasauca BTA komandu.	Atbalsta komandas un speciālistu piesaiste

RĪCĪBAS SHĒMA

konflikts: Bērns-darbinieks

1.SOLIS	2.SOLIS	3.SOLIS	4.SOLIS	5.SOLIS
Konflikta konstatētājs nekavējoties aptur novēroto vardarbību; Izmanto "atbalsta frāzi" vardarbības novēršanai.	Konflikta konstatētājs ziņo iestādes vadītājam; Bērna mutisku sūdzību fiksē darbinieks-konflikta konstatētājs.	Iestādes vadītāja organizē sarunu ar darbinieku-konflikta izraisītāju; Iestādes vadītāja informē BTA komandu par konflikta situāciju.	Iestādes vadītāja un BTA komanda vērtē fiksētā pārkāpuma smagumu; BTA komanda dod ieteikumus un rekomendācijas situācijas uzlabošanai	Ja ir konstatēta vardarbība pret bērnu – darba uzteikums darbiniekam. Iestādes vadītāja sadarbībā ar BTA komandu organizē preventīvos pasākumus pārējiem darbiniekiem.

RĪCĪBAS SHĒMA

konflikts: Bērns-vecāks

1.SOLIS	2.SOLIS	3.SOLIS	4.SOLIS	5.SOLIS
Konflikta konstatētājs nekavējoties aptur vardarbības faktu, ja viņš ir tā liecinieks un organizē sarunu ar vecākiem; Konflikta konstatētājs secina vardarbības/aizdomas par vardarbību faktu un par to informē vecākus; Grupās skolotājas rakstiski fiksē faktu Eliis žurnālā; Grupās skolotāja uzaicina medicīnas māsu.	Konflikta konstatētājs ziņo rakstiski vai mutiski par vardarbības faktu/aizdomām iestādes vadītājam.	Grupās skolotājas, medicīnas māsa, BTA komanda veic situācijas analīzi, meklē risinājumus.	Grupās skolotājas, sadarbībā ar medicīnas māsu un BTA komandu iesaista sarunā vecākus.	BTA komanda iesaista speciālistus, institūcijas. Darbs ar ģimeni situācijas uzlabošanai.

VARDARBĪBAS PAZĪMJU VĒRTĒJUMS.

BĒRNA FIZISKAJĀ VESELĪBĀ:

- uz ķermeņa pamanāmas fiziskās vardarbības sekas/zilumi, pušumi.../
- sūdzības par veselību, nogurums

SASKARMĒ:

- agresīva un vardarbīga uzvedība;
- tendence izolēties
- pašagresija, "joki" par vardarbību;
- nespēja veidot kontaktu;
- neievēro ķermeņa robežas.

KOGNITĪVAJĀ SFĒRĀ:

- uzmanības noturības un koncentrēšanās grūtības;
- mācīšanās grūtības;
- grūtības atcerēties, runas traucējumi.

EMOCIONĀLAJĀ SFĒRĀ:

- trauksme, depresīvas izjūtas;
- neatbilstošs pašvērtējums;
- vāja emociju kontrole;
- netipisks garastāvoklis.

APRŪPĒ:

- vecāku nolaidīga izturēšanās pret bērnu/ apgērbs, personīgā higiēna, savstarpēja komunikācija.../

Pozitīvas disciplinēšanas metodes.

Disciplinēšanas mērķis ir aizsargāt bērna fizisko, psiholoģisko labsajūtu un pasargāt citus cilvēkus, apkārtējo vidi. Bērna fiziskā un psiholoģiskā labsajūta ar disciplinēšanu tiek aizsargāta, bērnam mācot, kā savas vajadzības apmierināt drošā, efektīvā, iedarbīgā un atbildīgā veidā – bērns pats var sevi kontrolēt, ievērot sabiedrības ētikas normas, drošību pret sevi un citiem.

DARBINIEKIEM

METODE	RĪCĪBA
SAVAS UZVEDĪBAS KONTROLĒŠANA	*Paraugš ir vislabākais skolotājs.*Kontrolē savu uzvedību, tad arī bērni kontrolēs savējo.*Ja nespēj pamest konflikta vietu un pārvaldīt emocijas, izvēlies kādu no metodēm, kas palīdz nomierināties.*Kad Tu kļūdieš, atvainojies.
PILDI SOLĪTO	*Esi konsekvents – darbi saskan ar vārdiem.
KO DARĪT, NEVIS-KO NEDARĪT	*Ja saki bērnam, ko nedarīt – piedāvā, ko tā vietā darīt.
EMOCIJU PIEŅEMŠANA	*Ļauj bērnam piedzīvot savas emocijas, lai viņš varētu apzināties, ka spēj ar tām tikt galā.*Nemēģini atrisināt problēmu, kamēr bērnu ir pārņēmušas emocijas.*Pieņem bērna jūtas un emocijas “Es redzu, ka tu esi...”*Nepārmet, bet esi līdzās, atbalsti un tici, ka viņš spēs tās pārdzīvot.

IZGLĪTOJAMAJIEM/TURPMĀK TEKSTĀ BĒRNIEM/

NOTEIKUMU PIEMĒROŠANA	*Grupā, iesaistot bērnus, tiek izstrādāti noteikumi un no tiem izrietošās sekas, kas ir loģiskas, saprotamas, konsekventas. *Tie ir skaidri un konkrēti formulēti - saistīti ar drošību, pieklājību, kā arī ar to, ka nedrīkst ne sev, ne citiem darīt pāri. *Noteikumu skaits atbilstošs bērna vecumam. *Noteikumi atrodas bērniem labi pārredzamā vietā. *Tos var attēlot rakstiskā veidā, zīmējumos, attēlos, piktogrammās – atbilstoši bērnu vecumam. *Par sekām audzinātājs vienojas iepriekš. *Sekas iestājas uzreiz pēc rīcības. *Sekas māca bērnam, kā labot nodarīto pāridarījumu. Kad noteikumi pārkāpti: *Sarunā ar bērnu paskaidro, kāda bija vēlamā uzvedība. *Skaidri pasaki, ko no bērna sagaidi. *Problēmu gadījumā nosauc emocijas vārdos, apraksti savas izjūtas, piedāvā risinājumu.
IEDROŠINĀJUMS UN POZITĪVS PASTIPRINĀJUMS	*Izveido kontaktu: noliecies, veido acu kontaktu, pozitīvs pieskāriens. *Uzslava un bērna darbības pozitīva novērtēšana, kad bērns uzvedas labi. *Paslavē konkrētu bērna rīcību, novērtē bērna pūles, apraksti savas izjūtas saistībā ar situāciju.

	*Tici bērnam un stiprini bērna ticību sev. *Pamani bērna paveikto/ atzinības izteikšana/. *Pārliecinies, ka bērns saņem iedrošinājumu un atbalstu. *Veido sarunu ar bērnu: ”Es saprotu, ka tu vēlies to darīt tagad, bet mēs varētu vienoties par konkrētu laiku šim darbam.” “ Es Tevi saprotu, taču mana atbilde ir nē. Tu to varēsi turpināt...”, “ Tas kā Tu jūties, man ir ļoti svarīgi, un es esmu pārliecināta, ka Tu ...” “Es redzu cik ļoti esi aizrāviess un Tev tiešām izdodas, bet šodien ir jābeidz nodarbība. Tu varēsi turpināt darbu...” “Man ir žēl, ka tā notika!”
UZMANĪBAS NOVĒRŠANAS METODE	*Pārslēdz bērna uzmanību uz vēlamu rīcību. *Piedāvā citu darbību. *Organizē kopīgu rotaļu, kurā iesaisties arī pats. *Paņem bērnu pie rokas un piedāvā darīt ko citu. *Humors mazina stresu un novērš uzmanību, lai situāciju varētu uzlabot. *Joki jāpielāgo konkrētā bērna vecumam un izpratnes līmenim, tie nedrīkst būt pazemojoši. *Izmanto: skaitāmpantus, dzejoļus, dziesmiņas, “runājošus priekšmetus.”

BĒRNA SAGATAVOŠANA PĀMAIŅĀM UN JAUNĀM DARBĪBĀM	*Savlaicīgi brīdini par pārmaiņām un jaunu darbību, lai bērns zinātu, kas notiks un ko var sagaidīt. *Pārrunā un izstāsti, kas un kā notiks. *Gaidāmās situācijas izspēlē ar lellēm. *Ieplāno darbības, kas stresa situācijā bērnu var nomierināt/mūzika, mīļmantiņa, grāmata u.c./ *Sadarbojies ar kolēģi, kas būs līdzās un varēs mierināt. *Uzslavas par cenšanos un progresu, neskatoties uz rezultātu.
MOTIVĀCIJAS ATRAŠANA	*Veicināt bērna izjūtu, ka viņš var paveikt nepieciešamo darbību. *Uzdod pienākumus, kuri atbilst bērna vecumam un spējām, uzslavējot par to izpildi, tādejādi motivējot bērnu darīt vēl. *Uztici pienākumus atbilstoši bērna spējām – pienākumu sarakstu veidošana, izmanto dažādas rotaļu metodes pienākumu sadalei – svarīgi, lai katram tiktu dota iespēja palīdzēt, dari darbus kopā, pārrunā grūtības un iespējamus risinājumus.
APSTĀDINĀŠANA VAI PĀRTRAUKUMA METODE	*Izmanto, lai pārtrauktu bērna nevēlamo uzvedību. *Izmanto frāzes “STOP”, “NĒ”, “PIETIEK” *Ja bērns pakļaujas, viņu par to uzslavē, ja turpina nevēlamo uzvedību, izmanto citu disciplinēšanas metodi. *Pārtraukums ir noteikts laika sprīdis, kas paredzēts, lai bērns nomierinātos. *Ja bērns nepēj kontrolēt savas emocijas, apdraudot sevi vai citus, viņš dodas uz pārtraukuma vietu

	*Pārtraukuma vieta ir telpas daļa, kurā bērns jūtas droši: tā nav izolēta vai slēgta, nav biedējoša, bet tur nav pieejamas rotaļlietas vai kādas citas nodarbes. *Bērnam jāpavada pārtraukuma vietā tik minūšu, cik viņam gadu, bet pēc tam tas atgriežas pie savām ikdienas nodarbēm. *Viņš netiek kaunināts, vai netiek izteikts atgādinājums par slikto rīcību..
“APDOMĀŠANĀS VIETA” JEB “MIERA OSTA” / no 4 gadu vecuma/	*Noteikta vieta audzinātājas tuvumā, kur nav nekā tāda, kas varētu novērst bērna uzmanību. *Darbinieks lieto frāzes: “ Es gribu, lai Tu apsēstos šeit. Es būšu tepat tuvumā. Padomā, ko tu izdarīji nepareizi un kā to var labot. Kad esi gatavs ar vārdiem pateikt, ko izdarīji, saki – gatavs” *Sarunas laikā izmantojiet acu, roku kontaktu. *Atļaujiet bērnam izstāstīt, ko viņš ir darījis nepareizi un pajautāriet, kā to varētu labot. *Piedāvāriet “Izdarīsim to tagad”. Abi kopā atgriezieties vietā, kur bērns kļūdījās, un roku rokā pareizi izspēlējiet situāciju. Pēc tam bērnu uzslavējiet par panākumiem. *Ja bērns nejūtas labi, izmanto frāzi “ Vai tas Tev palīdzētu, ja Tu dotos uz.....vietu?” *Ja arī Tu esi satraukts, vari doties uz savu nomierināšanās vietu. Esi paraugs!
IZVĒLES IESPĒJAS	Izvēles iespējas / vismaz divas/ veido atbildības izjūtu un veicina līdzdalību lēmumu un rīcības seku pieņemšanā.

NEDARI BĒRNA VIETĀ TO, KO VIŅŠ VAR IZDARĪT PATS	Darot pašam, bērnam rodas pārliecība par savām spējām, jo viņam ir iespēja piedzīvot gan veiksmes, gan neveiksmes.
KĻŪDĪŠANĀS KĀ IESPĒJA MĀCĪTIES	*Reagē uz kļūdām ar iekšējīgu un laipnību. *Nekaunini, nevaino, nekriticē. *Uzdod precizējošus jautājumus, lai palīdzētu izprast pieļautās kļūdas sekas. *Atrodi laiku, lai pārrunātu pieļautās kļūdas un ko no tām var mācīties. *Esi piemērs un izstāsti par savām kļūdām.